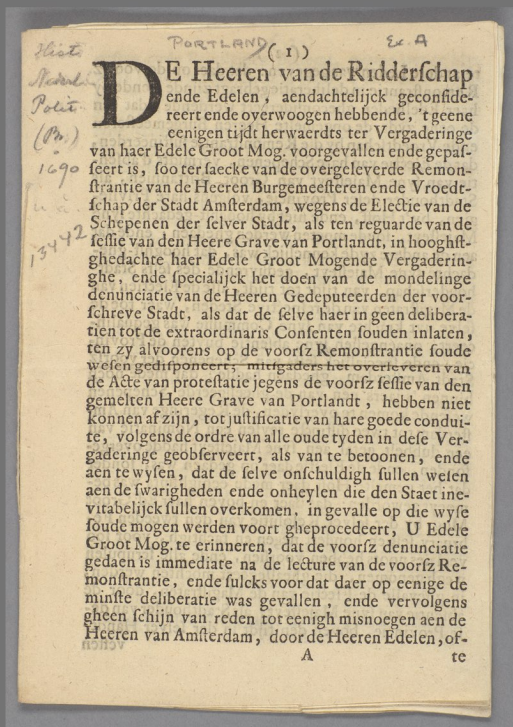

/ Portland, William Bentinck

De heeren van de ridderschap ende edelen ...

Tryck // /

125 B 14 c Br. 1690 Portland, William Bentinck, 1st earl of, 1649-1709

Tillkomstår s.a. 1690

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

PORTLAND (1)

Ex A

Hist.
Stadsh.
Polit.
(Pn.)
1690
13442

DE Heeren van de Ridderschap
 ende Edelen, aendachtelijk geconfide-
 reert ende oerwoogen hebbende, 'tgeene
 eenigen tijdt herwaerds ter Vergaderinge
 van haer Edele Groot Mog. voorgevallen ende gepaf-
 seert is, soo ter saecke van de overgeleverde Remon-
 strantie van de Heeren Burgemeesteren ende Vroedt-
 schap der Stadt Amsterdam, wegens de Electie van de
 Schepenen der selver Stadt, als ten reguarde van de
 sessie van den Heere Grave van Portlandt, in hooght-
 ghedachte haer Edele Groot Mogende Vergaderin-
 ghe, ende specialijk het doen van de mondelinge
 denunciatie van de Heeren Gedeputeerden der voor-
 schreve Stadt, als dat de selve haer in geen delibera-
 tien tot de extraordinaris Consenten souden inlaten,
 ten zy alvorens op de voorsz Remonstrantie soude
 wesen gedisponeert; mitsgaders het overleveren van
 de Acte van protestatie jegens de voorsz sessie van den
 gemelten Heere Grave van Portlandt, hebben niet
 kunnen af zijn, tot justificatie van hare goede condui-
 te, volgens de ordre van alle oude tyden in dese Ver-
 gaderinge geobserveert, als van te betoonen, ende
 aen te wysen, dat de selve onschuldigh sullen weten
 aen de swarigheden ende onheylen die den Staet ine-
 vitabelijk sullen overkomen, in gevalle op die wyse
 soude mogen werden voort gheprocedeert, U Edele
 Groot Mog. te erinneren, dat de voorsz denunciatie
 gedaen is immediate na de lecture van de voorsz Re-
 monstrantie, ende sulcks voor dat daer op eenige de
 minste deliberatie was gevallen, ende vervolgens
 gheen schijn van reden tot eenigh misnoegen aen de
 Heeren van Amsterdam, door de Heeren Edelen, of-

(2)

re andere Leden was gegeven: dat daer op de voorfz Remonftrantie in deliberatie gebragt zijnde, ende by haer Edelheden gheconfidereert werdende, dat aen de eene zyde de opgamelte Heeren Burgemeesteren ende Vroedtschap by die Remonftrantie fustineerden, dat de Electie van hare Schepenen, vermidts d'absentie van fyne Majesteyt van Groot Brittannien, als Stadthouder deser Provincie, volgens hare Privilegien, by 't Hoff, ende niet by hooght-gedachte fyne Majesteyt, soude moeten werden ghedaen; ende dat aen de andere zyde kennelyck was, dat hooght-gedachte fyne Majesteyt, geduyrende des selfs Stadthouderfchap, van tijdt tot tijdt, alle de Electien van de Magiftraten van de respectie Steden, waer toe de selve uyt krachte van fyne Commissie was gequalificeert, onaengesien fyne absentie buyten de Provincie, ende specialijk selfs van Schepenen der voorfz Stadt Amsterdam, ghedaen hadde; dat mede noch binnen 's jaers een van de gheëligeerde Schepenen wefende komen te overlyden, de Regeringe van Amsterdam tot twee distincte reysen een Nominatie van een dubbelt getal aen fyne Majesteyt hadde overgefonten, ende de Electie daer op gedaen was, sonder dat het gemelte Hoff daer mede eenighfints was bemoeyt geworden: dat daer en boven haer Ed: Groot Mog. by der selver Resolutie van den tweeden February sestien hondert negen en tachtigh, voor soo veel des noots hebben voorsien, ende alle scrupulen wegh genomen, die gheallegeert mochten werden, in ghevalle de Electie van de Magiftraten, door de absentie van fyne Majesteyt, als Stadthouder van dese Provincie, boven den tijdt in der selver Handtvesten

(3)

vesten ende Privilegien bestemt, quame uyt te blyven; de selve geoordeelt hebben, nademael de Heeren Burgemeesteren ende Vroedtschap pretendeerden af te gaen van die voorige voet, en hoogstghedachte syne Majestejt vervolghens daer inne ten hooghsten soude kunnen wesen geinteresseert; dat in de deliberatie van die saecke ten principalen niet behoorde te werden getreden, ten zy daer op altoorens soude wesen ingenomen de hoogstwyse consideratien van hooght-gedachte syne Majestejt; daer benevens aen de Heeren Gedeputeerden der Stadt Amsterdam aenwysende, dat die denunciatie t'eenemael af weeck van de oude gronden van de Regeringe deser Landen: Dat men van alle oude tyden gewoon was geweest, saecken van diversche natuyr onderscheydentlijck te handelen, ende d'een niet aen d'andere te accrocieren; dat de saecke in de vooren-gemelte Remonstrantie vermeldt, geen de minste ghemenschap waren hebbende met de extraordinaris Middelen, die tot stuyr van den Oorlogh, ende verval van de onkosten, die daer aen vast zijn, onvermydelijck werden gerequireert; dat de deliberatien die over de extraordinaris Middelen moeten werden gehouden, sonder eenig de minste uytstel ofte versuym van tijdt, dienen te werden voortgeset; ende dat aen d'andere zyde, als vooren gesegt is, de hoogstwyse consideratien van syne Majestejt van Groot Britannien altoorens noot-saeckelijck moesten werden afgewacht, wat instantien daer jegens mochten werden geadhibeert, dewijl kennelijck is, dat in alle saecken daer yemandt, van wat conditie hy oock soude mogen wesen, bevonden werdt geinteresseert te zijn, altydts gebruyckelijck is

(4)

geweest, die Geïnteresseerde te hooren, alvorens te disponeren; dat in cas subject soo veel te meer plaets hebben moeste, dewyl alhier in consideratie quam het recht van den Stadthouder van de Provincie, waer in haer Edele Groot Mog., als uyt welckers name 't selve werdt ge-exerceert, immediatelijck geraeckt zijn: Dat de Heeren van Amsterdam alle 't selve wel bewuft zijnde, de voorz Remonstrantie tydiger hadden konnen overleveren; dat alle de verdere Leden van dat selve gevoelen geweest zijnde, vervolgens gheconcludeert was geworden, dat de voorz Remonstrantie by Missive soude werden gesonden aen hooghtgedachte syne Koninghlijcke Majesteit van Groot Brittanien, als Stadthouder van dese Provincie, met versoeck van daer op des selfs hoogstwyse consideratien haer Edele Groot Mogende te laten toekomen; hebbende de Leden mede, na aenwysinge van de ongefundeertheit van de selve denunciatie, unamineelijck ghetracht de Heeren Gedeputeerden der Stadt Amsterdam te perswaderen daer van te desisteren: Ende of wel in al 't selve niet anders wierde gheprocedeert, als men van vroomme ende eerlijcke Regenten in alle rechtmatigheyt ende billickheyt konde vergen, ende dat de Heeren Gedeputeerden der Stadt Amsterdam haer selfs niet anders hadden konnen verbeelden, als dat die Remonstrantie soude werden ghesonden aen hooghtgedachte syne Majesteit, dewyle de selve tendeerde tot yets nieuws, 't geene geduyrende de Stadthouderlijcke Regeringe van syne Majesteit niet was ghepractiseert, de natuyrlijcke reden dicteerde, dat daer op niet konde werden ghedisponeert, voot ende al eer des selfs hoogstwyse considera-

(5)

sideratien souden wesen overgekomen; de selve echter niet alleen by de voorsz denunciatie hebben gheperfsisteert ghehadt, maer sustinerende dese saecke te wesen van een andere natuyre, als alle andere, als concernerende haere Privilegien, niet alleen vermeeynt hebben, die aen de extraordinaris Middelen te mogen accrocheren, maer selfs andere Leden geïnviteert, om in foodanige gelegentheyt van gelijcken te willen doen, met toefegginge van de selve te sullen byspringen. Dat haer Ed.; mitfgaders alle de verdere Leden, aen de gemelte Heeren Gedeputeerden der Stadt Amsterdam krachtelijck hebben aenghewesen de ongefundeertheyt van dat gesustineerde, dewyle die maxime in de Vergaderinghe van haer Ed. Groot Mog. geintroduceert werdende, t'allen tyden in de macht van yder Lidt soude zyn het geheele welvaren van den Staet te doen dependeren aen het obtineren van't gene van hare convententie soude wesen, ende dat op die wyse de Vergaderinge van Staet in korte soude moeten vervallen tot een Vergadering van confusie ende verwerringe; datter geen onderscheyt te maken was, of het object van de deliberatie was een geallegeert Privilegie, ofte een andere sake, dewyle in een welgestelde Vergaderinge, en op't een en op't andere ordentelijck moet werden gedelibereert, ende het eene niet gebonden aen het andere; dat de Heeren Gedeputeerden der Stadt Amsterdam insterende op het maintien van een Privilegie, door het stremmen van de deliberatien op de extraordinaris middelen, haer Edele Groot Mog. ondertusschen ontfetten van het grootste Voorrecht ende Privilegie van de Souverainiteyt; namentlijck, de vrye deliberatie over de behoudenis van den Staet, dat met geen reden nochte billickheyt konde werden

(6)

gecompasseert ; dat de deliberatie op het versoek van de Heeren van Amsterdam gedaen , by preferentie soude moeten voorgaen voor die van den Staet, ende dat die laetste soo lange soude moeten stille staen , tot dat de eerste volkomen soude wesen afgedaen , ende dat den Staet alsoo middelerwijl als de handen ghebonden soude werden , om 't gene tot des selfs securiteyt ende defensie noodigh soude wesen , niet te kunnen ofte moghen procureren ; zynde aen de andere zyde veel redelijcker , het ghesustineerde van die Leden , die vermeynden dat op de voorsz Remonstrantie niet behoorde te werden gedelibereert , voor en al eer de voorsz denunciatie gelicht , ende het grief den Staet daer door geïnfligeert , soude wesen wech-genomen.

Haer Edelheden hadden in het minste niet getwyfelt , of de continuele instantien van alle de Leden van haer Edele Groot Mog. Vergaderinge , successivelyk ghedaen aen de Heeren Gedeputeerden der voorsz Stadt , souden eenmael hebben kunnen uytwercken , dat van die denunciatie was gedefisteert geworden ; maer hebben ter contrarie moeten aensien , dat alle die aengewende devoiren niet alleen vruchteloos sijn afghelopen , maer dat daer en boven naderhandt by de Heeren Gedeputeerden der voorsz Stadt Amsterdam aen de Vergaderinghe is overghelevert een Aenteekeninge ofte Protest , waer by de ghemelte Heeren Gedeputeerden der Stadt Amsterdam onder anderen verklaren , te houden nul ende van onwaerden alle het gene , geduyrende de presentie van den Heere Grave van Portlandt , in haer Edele Groot Mog. Vergaderinge sal werden verhandelt , ofte aldaer ghesolveert ; ende daer en boven denuncierende , dat sy Gede-

(7)

Gedeputeerden expresse zyn gelaft, om uyt de Vergaderinge op te staen, ende te vertrecken, soo lange wel-ghemelten Heere Grave van Portland aldaer sal compareren, alleenlijck daer sullende laten den Pensionaris van hare Stadt, om te hooren en te sien.

De Heeren van de Ridderfchap ende Edelen, die niet gewoon zyn haer te bemoeyen met de Regeringe van de Steden, veel min eenige recherche te doen op de qualificatie van de Vroedschappen aldaer, maer de Regenten onder den anderen daer mede laten geworden, de selve die faecke volkomentlijck toe vertrouwt latende, hebben in geenen deele kunnen dencken, dat de Heeren Burgemeesteren ende Vroedschap der Stadt Amsterdam, den Heere Grave van Portlandt, die haer Edelheden houden voor een wettigh Lidt van haer Ordre, souden getracht hebben te beletten sijne Sessie te nemen in de Vergaderinge van haer Edele Groot Mog., veel min dat de selve daer omtrent met soodanighen excessiven yver souden hebben geprocedeert, als in de voorfz Acte van Protest wert gemelt.

Haer Edelheden sullen haer op de ingredienten van dat Protest, rakende de wettigheydt van de Sessie van ghemelten Heere Grave van Portlandt, in haer Edele Groot Mog. Vergaderinge, alhier niet eslargeren, maer haer des-aengaende refereren tot het gene op dat subject vervat is, in haer Edele Groot Mog: Resolutie van den twintighften deser loopende Maendt, op de Resolutie van de Heeren Burgemeesteren ende Vroedschap der Stadt Amsterdam van den twaelfden daer bevorens, aen haer Edele Groot Mog. overgelevert, ghenomen; ende alleen daer by voegen, dat
haer

haer onbegrypelyck is voorgekomen, dat de Heeren Gedeputeerden der voorſz Stadt Amſterdam, de voorſz Reſolutie van Burgemeefteren en Vroedſchap ſelfs hebbende overgelevert, ende de ſelve ordentelyck in deliberatie ghebracht zynde, ende by de Leden hare ſentimenten gheuyt, ghemelte Heeren Gedeputeerden niet hebben kunnen goetvinden af te wachten een diſpoſitie van haer Edele Groot Mog., op een Reſolutie die deſelve aen haer Edele Groot Mog. ſelfs in deliberatie hadden doen brengen: ende dat gemelte Heeren Gedeputeerden, alhoewel ordentelyck na de ordre en forme van de Regeringe wierde gedelibereert, dien onaengefien, alvoorens finallyck was gereſolveert, de voorſz Aenteeckening, ofte Acte van Proteſt hebben kunnen goetvinden over te leveren.

Haer Ed: twyffelen geenſints of ſullen by al de werelt omtrent haer conduite in deſen gehouden, volkomen kunnen werden gejuſtificeert, ende vertrouwen vaſtelyck dat naeuwelyckx yemand ſal kunnen werden gevonden, die, conſidererende de conformiteyt van de Leden, met het ſentiment van haer Ed: ende de ſingulariteyt van de Heeren Gedeputeerden der Stadt Amſterdam, ſoude kunnen verſtaen dat den Heere Grave van Portlandt door de ſtemme van een ſingulier Lidt ſoude kunnen werden ontſet van die prerogativen, die de ſelve als een Lidt van de Ordre was competerende, en waer van tot nu toe ſonder interruptie hadde gejouiſſeert; ende dat overſulcx een Lidt jegens achtien andere Leden gemelten Heere Grave van Portlandt van ſijn voorrecht ſoude kunnen degraderen: het komt haer Ed: ſeer vreemt voor, dat

(9)

dat om dese saeck goedt te maecken , gefustineert werdt dat omtrent deselve geen overstemmingh plaets soude hebben , ende dat aen een Lidt soude staen , yemand te benemen de Sessie in hare Edele Gr: Mog: Vergaderinge , dewijl notoir is dat de Leden tot geen veranderingh verstaende , de saecken moeten blyven in die staet als die zijn , ende dat deselve door een singulier Lidt niet kunnen werden verandert ; want de Heeren Gedeputeerden der Stad Amsterdam de voorz saecke hebbende geprooneert , ende de selve daer op gebracht zijnde in deliberatie , is notoir ende buyten alle bedenckelijckheyt , dat de Heeren E-delen ende Gedeputeerden van alle de andere Steden van een contrarie sentiment wesende , conform die propositie niet konde werden gheconcludeert , dewijl andersints geen deliberatien van node wesen soude ; haer Ed: weten oock niet wat applicatie die saecke kan hebben tot veranderingh van Regeringe , soo lange , de Wetten sulcks mede brengende , op de selve niet kunnen werden gepast , ende 't selve by haer Edele Gr. Mog: voor veranderingh in de Regeringe is ge-declareert.

Ende hebben haer Ed: wyders niet dan met de alderuyterste surprise kunnen aensien dat de Heeren Gedeputeerden der Stad Amsterdam by het voorz pro-
test verklaren , al 't gene geduyrende de presentie van den Heer Grave van Portlant in haer Ed. Gr. Mog. Vergaderingh sal werden verhandelt , of aldaer geresolveert , voor nul ende van onwaerde te houden met denunciatie van expres gelaft te zijn om uyt de Vergaderingh op te staen ende te vertrecken , soo langh welgemelten Heer Grave van Portlandt aldaer sal

B

com-

compareren , alleenlijk daer sullende laten den Pensionaris van hare Stadt , om te hooren en te sien ; dewijl de selve niet hadden kunnen dencken dat de Heeren Gedeputeerden der Stadt Amsterdam souden hebben kunnen komen tot die extreme gedachten , van niet alleen , in cas van singulariteyt voor recht te declareren , 't geen by de selve alleen , ende by geen andere Leden als foodanigh wert gheoordeelt ; maer daer en boven haer aenmatigen alleen ende privative te disponeren over de wettigheyt van de deliberatien ende Resolutien van haer Ed. Gr. Mog. , ende overfulcx over de exercitie van de geheele Souverainiteyt van den Staet , even of de Heeren Gedeputeerden der Stad Amsterdam van d'andere Leden komende te discreperen , de selve alle soude moeten vallen in de sentimenten van de Heeren van Amsterdam , of dat andersints alle deliberatien souden moeten stille staen , ende de geheele Souverainiteyt van den Staet soude wesen gedissolveert : Haer Ed. konnen niet als met de uyterste droefheyt die manier van procederen aensien , ende vermeynen dat een Lidt van de Vergaderinge de deliberatien van haer Ed: Gr. Mog. komende te verlaten , d'andere Leden niet te mingehouden ende schuldigh zijn alles te contribueren wat tot conservatie ende behoudenis van den Staet sal kunnen strecken , ende in gevolge van den Eedt by haer als Comparanten in de Vergaderingh ghedaen , alle des gemene Landts saecken met raedt en daet te helpen bevorderen , daer in adviseren en besluyten sulcx sy na haerluyder verstandt ende rechter conscientie tot den gemenen beste ende welvaren bevinden sullen te dienen ; dat het selve alsoo volgens haren Eed schuldigh ende

(II)

de gehouden wesende, door absentie van een Lid daer van niet kunnen werden gedispenseert: dat oock de selve vermeynen dat de Heeren Gedeputeerden der Stad Amsterdam niet bevoeght ende gequalificeert zyn een van deselve Gedeputeerden in de Vergaderinge te laten blyven, alleen om te hooren ende te sien, ende midts dien te dispensereren van den Eed die de selve als een Comparant om te advisereren ende helpen besluyten, als voren, ter Vergaderinge van haer Ed. Gr. Mog. gedaen heeft, maer dat den selven dien-onaengesien volgens den voorz Eed gehouden ende schuldigh is in alle 's Lands saecken te advisereren en helpen besluyten, ende den vorderen inhoude van den Eed te betrachten, of andersints, als tot geen saecken geauthoriseert en gelastight, voor geen Comparant ter Vergaderinge na haer oordeel soude kunnen werden aengesien.

De Heeren van de Ridderchap ende Edelen alle de voorz proceduren, en specialijck het denuncieren van in geen deliberatien van de extraordinaris Middelen te sullen komen, voor dat op de voorz Remonstrantie van de Heeren van Amsterdam sal wesen gedisponeert, ende het verlaten van haer Edele Gr. Mog. Vergaderinge rypelijck ge-examineert ende overleght hebbende, vinden haer Eed ende plightshalven genootsaeckt daer jegens op't alderkrachtighste te protesteren, ende te verklaren, de voorz proceduren niet anders te kunnen aensien als srydigh jegens de oude gronden en forme van Regeringh, ende seeckerlijck voor al in dese conjoncturen van tyden dat de Campagne aenstaende is, ende de Vloot van den Staet in gereedtheyt moet werden ghebracht, ende daer mede een machtigen Vyand sal moeten werden tegengegaen; indien daer omtrent niet by

(12)

rijds werde voorfien, niet anders te fullen konnen ftrec-
ken als tot een totale fubverfie ende onderganch van den
geheelen Staet : Dat haer Ed: om voor Godt ende de
gantfche Werelt onfchuldigh te wefen van die onheylen,
en in haer gemoet te zyn overtuyght, van daer toe niet
te hebben gecontribueert, maer alles bygebracht wat tot
voorkominge van foo grooten quaedt foude mogen die-
nen, vafteelijck gerefolveert ende voorgenomen hebben,
voor foo veel haer aenlanght, onaengefien de Heeren
Gedeputeerden der Stad Amftterdam haer Ed. Gr. Mog.
Vergaderinge komen te verlaten, de felve niet te min te
fullen affifteren ende bywoonen, ende volghens haren ge-
danen Eed alle des gemene Lands faecken fullen helpen
bevorderen, daer in adviferen ende beflyuten, als ten
dienfte van den Lande fullen bevinden te behooren, fon-
der haer daer van te laten afleyden of diverteren in eeni-
ger manieren.

B
in geen delibereeren van de extrordinaris Middelken te
fullen komen, voor dat op de voortz Remonstrantie
van de Heeren van Amftterdam fal welen gedifponereet.
ende het verlaeren van haer Edelo. Gr. Mog. Vergaderin-
ge tyfelijck te examineert ende overleght behorende,
vinden haer Ed. ende flichtfchulven genootfacker daer
jegens op' eeldekantighhe te pofteerren, ende te
verklaren, de voortz proceduren niet anders te kennen
aentien als ftydigh jegens de oude gronden en forme van
Regeringh, ende feckerlijck voor al in hare conjunctie-
ren van ryden dat de Campaigne aentfande is, ende de
vloot van den Staet in gereschtheyt moet weyden ghe-
dichte, ende daer mede een machtigen Vandel in mee-
ten werden te gengen; in dien daer omtrent niet by